

KOMENTAR NA NACRT ZAKONA O JAVNOM INFORMISANJU I MEDIJIMA

U vezi sa pozivom Ministarstva kulture i informisanja na javnu raspravu o Nacrtu zakona o javnom informisanju i medijima, SHARE Fondacija (<http://www.shareconference.net>), organizacija posvećena odbrani prava i sloboda Internet gradjana, promociji vrednosti otvorenosti, decentralizacije, otvorenog pristupa i slobodnoj razmeni znanja, informacija i tehnologije, u nastavku dostavlja predlog amandmana na predloženu verziju.

Predlog Amandmana

Članu 28 koji utvrđuje šta se sve ne smatra medijem treba dodati stav 2 kojim bi se utvrđuje šta se sve ne smatra samostalnim elektronskim izdanjem:

„Ne smatraju se samostalnim elektronskim izdanjem, elektronske platforme poput Internet foruma, društvenih mreža i drugih platformi koje omogućavaju slobodnu razmenu informacija, stavova i mišljenja njenih članova, niti bilo koje drugo iznošenje informacija, stavova ili mišljenja, putem samostalnih elektronskih publikacija poput blogova, web prezentacija i sličnih elektronskih prezentacija osim ukoliko izdavač ne podnese registracionu prijavu Registru medija u skladu sa ovim zakonom.“

Obrazloženje

Nacrt zakona u članu 27 definiše medije kao sredstva javnog obaveštavanja koja objavljuju urednički oblikovane informacije, stavove i mišljenja namenjene javnoj distribuciji i neodređenom broju korisnika navodeći kao konkretan primer **samostalno elektronsko izdanje** koje se distribuira putem interneta i drugih mreža elektronske komunikacije dok u članu 28 Nacrt jasno predviđa da se **internet-pretraživači i agregatori** ne smatraju medijima.

Navedeni pristup definisanju medija nas navodi na razmišljanje da se pod **samostalno elektronsko izdanje** podvode sve vrste otvorenih digitalnih kanala komunikacije dostupnih široj javnosti uključujući blogove, web i mobilne platforme, forume, tviter naloge, facebook page-ove i druge Internet servise koji mogu objavljivati informacije od javnog interesa.

Iako postoji stav da se pomenute platforme i servisi ne mogu podvesti pod pojam medija usled zahteva da medij čine **urednički oblikovane informacije** - sam pojam takvih informacija ostaje dosta problematičan: da li se on odnosi na formu informacije, proces nastanka, činjenicu da je informacija autorizovana od strane "odgovornog lica" ili sve to zajedno. Šta god da je u pitanju, većina pomenutih servisa bi bez problema mogli ispuniti sve ove uslove. Uostalom, o tome svedoči sve popularnije zanimanje (*community manager*) čiji je osnovni zadatak uredničko oblikovanje informacija na blogovima, forumima i društvenim mrežama.

Ovako široko i neprecizno postavljena definicija medija, ni na koji način ne uvodi red u polje digitalnih izvora informacija od javnog značaja već stvara zabunu koji to digitalni mediji imaju status medija te moraju biti registrovani, posedovati impressum, glavnog urednika i striktno poštovati pravila novinarske profesije i snositi odgovornost u skladu sa medijskom regulativom. Poseban problem svakako predstavlja činjenica da u budućnosti izneseno zakonodavno rešenje može biti tumačeno dvojako te biti korišćeno od strane državnog aparata kao sredstvo represije nad digitalnim medijima od kojih su

mnogi novouspostavljene građanske platforme kreirane radi boljeg informisanja određenih zajednica ili šireg društva.

Usled svega navedenog se kao posebne kategorije izdvajaju **elektronske platforme i samostalne elektronske publikacije** koje omogućavaju slobodnu razmenu i iznošenje informacija, stavova i mišljenja ali same po sebi ne treba da predstavljaju medije iz čitavog niza razloga (izdavači su obično fizička lica, ne bave se profesionalno medijskom delatnošću, nemaju kapacitet za puno poštovanje medijske regulative itd.). Međutim kako je značaj objavljivanja informacija od interesa za javnost putem ovih kanala komunikacija u naglom porastu treba ostaviti mogućnost onima koji ispunjavaju uslove da budu izdavač (pravna lica) da se registruju ukoliko žele da steknu status medija i podvedu ovu aktivnost pod medijsku regulativu. Navedeno rešenje predstavlja tendenciju koja je na različite načine usvojena u praksu mnogih savremenih demokratija poput Švedske (više o tome treći pasus sledećeg teksta: http://medialaws.ceu.hu/sweden2_more.html).

Dodatno, izdvajanje navedenih pojmova iz samostalnih elektronskih izdanja pa posredno i iz medija je podržano i Direktivom EU o audio vizuelnim medijskim uslugama (recital 21) koji upravo ove kategorije ne uključuje u pojam audiovizuelnog medija:

*"For the purposes of this Directive, the definition of an audiovisual media service should cover only audiovisual media services, whether television broadcasting or on- demand, which are mass media, that is, which are intended for reception by, and which could have a clear impact on, a significant proportion of the general public. Its scope should be limited to services as defined by the Treaty on the Functioning of the European Union and therefore should cover any form of economic activity, including that of public service enterprises, but should not cover activities which are primarily non- economic and which are not in competition with television broadcasting, **such as private websites and services consisting of the provision or distribution of audiovisual content generated by private users for the purposes of sharing and exchange within communities of interest.**"*

Ukoliko Vam je potrebna dodatna argumentacija ili razjašnjenje stojimo Vam na raspolaganju.

U Novom Sadu
22. marta 2013. godine

Share Fondacija

Vladan Joler
Docent
Akademija Umetnosti
Univerzitet u Novom Sadu
vladan.joler@shareconference.net

Đorđe Krivokapić
Asistent
Fakultet organizacionih nauka
Univerzitet u Beogradu
krivokapic@gmail.com